

1. Što u praksi znače pojmovi „alimentacija” i „obveza uzdržavanja”? Tko ima pravo na uzdržavanje od druge osobe i tko je obavezan plaćati uzdržavanje drugoj osobi?

U ukrajinskom Obiteljskom zakoniku („Simeiny kodeks Ukrainy”) utvrđuju se specifičnosti obiteljskih odnosa između bračnih drugova, roditelja i djece, majke i oca djeteta, te između drugih članova obitelji definiranih u tom zakoniku i tim se osobama dodjeljuju određena prava i obveze.

Pojam „uzdržavanje” u smislu ukrajinskog obiteljskog prava znači da se osobi moraju osigurati potrebni uvjeti za život, odgoj, razvoj itd.

To uključuje zadovoljavanje osnovnih potreba osobe (osobito hrane, odjeće, rekreacije, obrazovanja i zdravstvene skrbi). Pravo na uzdržavanje po svojoj je pravnoj prirodi posebno subjektivno imovinsko pravo. To je pravo specifično jer se može ostvariti sporazumno ili izvršenjem (plaćanje uzdržavanja / alimentacija).

Prethodno navedene osobe dužne su plaćati uzdržavanje drugima ako nastupe određene okolnosti. Uzdržavanje se može plaćati dobrovoljno ili na temelju sudskog naloga.

Alimentacija („alimenty”, dalje u tekstu „uzdržavanje” i/ili „uzdržavanje djeteta”) je doplatka za uzdržavanje koji prema zakonu mora plaćati:

- jedan od roditelja maloljetnom djetetu (članak 180. Obiteljskog zakonika)
- oba roditelja maloljetnom djetetu (članci 198. i 199. Obiteljskog zakonika)
- punoljetna kći, punoljetni sin svojim roditeljima (članak 202. Obiteljskog zakonika)
- bračni drug svojem bračnom drugu (članak 75. Obiteljskog zakonika)
- bivši bračni drug svojem bivšem bračnom drugu (članak 76. Obiteljskog zakonika)
- žena i muškarac koji nisu zajedno u braku (članak 91. Obiteljskog zakonika).

Također može biti potrebno pokriti dodatne troškove za dijete zbog posebnih okolnosti (razvoja djetetovih vještina, njegove bolesti itd.) ili za uzdržavanje roditelja (zbog njihove teške bolesti, invaliditeta ili nemoći).

Osim toga, u ukrajinskom obiteljskom pravu utvrđena je obveza djedova i baka da uzdržavaju svoje unuke, obveza unučadi, praunučadi da uzdržavaju svoje djedove i bake, pradjedove i prabake, obveza uzdržavanja braće i sestara, obveza maćeha i očuha da uzdržavaju pastorčad, obveza drugih osoba da uzdržavaju dijete, obveza pastorčadi da uzdržavaju maćeha i očuhe i obveza osobe da uzdržava osobe s kojima je živjela kao član obitelji do svoje punoljetnosti.

2. Do koje godine dijete ima pravo na uzdržavanje? Postoje li različita pravna pravila za uzdržavanje djeteta i punoljetnih osoba?

Na temelju članka 180. Obiteljskog zakonika roditelji su dužni uzdržavati svoje dijete do njegove punoljetnosti, odnosno do navršene 18. godine života.

Obveza roditelja da uzdržavaju svoju djecu nastaje od trenutka kad se djeca rode i traje do punoljetnosti. Ta obveza ne prestaje ni ako djeca steknu punu pravnu sposobnost prije punoljetnosti sklapanjem braka ako je njihova dob za sklapanje braka smanjena.

Ako punoljetna kći, punoljetni sin nastave obrazovanje i zbog toga im je potrebna financijska potpora, roditelji su dužni uzdržavati ih do navršene dvadeset i treće godine života, pod uvjetom da imaju sredstva za to (članak 199. Obiteljskog zakonika).

Obvezu uzdržavanja djeteta dijele jednako majka i otac i ona nije zajednička, već osobna i individualna. Roditelji su dužni uzdržavati dijete bez obzira na svoj bračni status (npr. ako je dijete rođeno u *de facto* partnerstvu). Obveza uzdržavanja ostaje valjana čak i ako je dijete rođeno u braku koji je naknadno poništen ili ako su roditeljima oduzeta roditeljska prava.

Obveza dotičnih osoba za plaćanje uzdržavanja drugim osobama nastaje pod određenim uvjetima i s obzirom na sve okolnosti međusobnog odnosa.

Pravne norme o obvezi plaćanja uzdržavanja djeteta i punoljetne osobe razlikuju se s obzirom na osnovu za nastanak takve obveze, iznos uzdržavanja i njegove primatelje.

3. Prestaje li obveza uzdržavanja djeteta automatski nakon što dijete postane punoljetno? Kada dijete postaje punoljetno? Ako odgovornost automatski prestaje, navedite relevantne pravne norme.

Na temelju članka 6. Obiteljskog zakonika, osoba koja nije punoljetna ima pravni status djeteta. Pojam „maloljetnik” u ukrajinskom pravu označava dijete koje nije navršilo četrnaest godina. Pojam „stariji maloljetnik” u ukrajinskom pravu označava dijete u dobi od četrnaest do osamnaest godina.

Prema normama građanskog prava, osoba postaje punoljetna kad navrší osamnaest godina (članak 34. ukrajinskog Građanskog zakonika („Tsyvilny kodeks Ukrainy”).

Na temelju članka 188. Obiteljskog zakonika, samo se sudskom presudom roditelji mogu osloboditi obveze uzdržavanja djeteta, pod uvjetom da dohodak njihova djeteta znatno premašuju dohodak bilo kojeg od roditelja i u potpunosti zadovoljava njegove potrebe. Ako je dijete prestalo primati dohodak ili se on smanji, dotična osoba ima pravo sudu podnijeti zahtjev za naplatu uzdržavanja.

Osim toga, člankom 189. Obiteljskog zakonika predviđa se da roditelji mogu sklopiti ugovor o uzdržavanju djeteta, u kojem određuju iznos i učestalost plaćanja. Uvjeti ugovora ne smiju kršiti prava djeteta utvrđena u Zakoniku, a on mora biti sastavljen u pisanom obliku i ovjeren kod javnog bilježnika.

Na temelju članka 190. Obiteljskog zakonika roditelj s kojim dijete živi i roditelj koji živi odvojeno od djeteta mogu, uz dopuštenje tijela nadležnog za skrbništvo i skrb, sklopiti ugovor o prestanku prava na uzdržavanje djeteta povezan s prijenosom vlasništva nad nekretninom (kućom, stanom, zemljišnom česticom itd.).

Takav ugovor mora ovjeriti javni bilježnik. Na temelju takvog ugovora vlasništvo nad nekretninom stupa na snagu od trenutka upisa u javni registar u skladu sa zakonom. Vlasništvo nad nekretninom stječe samo dijete ili dijete i roditelj s kojim dijete živi kao suvlasnici. Ako je takav ugovor sklopljen, roditelj s kojim dijete živi obvezuje se samostalno uzdržavati dijete.

Sklapanjem ugovora roditelj koji živi odvojeno od djeteta ne oslobađa se obveze povezane sa sudjelovanjem u dodatnim troškovima za dijete.

Člancima od 198. do 200. Obiteljskog zakonika propisuje se i da roditelji uzdržavaju punoljetnu kćer, punoljetnog sina kojima je potrebna financijska potpora, pod uvjetom da imaju sredstva za to.

Ako punoljetna kći, punoljetni sin nastave obrazovanje i zbog toga im je potrebna financijska potpora, roditelji su dužni uzdržavati ih do navršene dvadeset i treće godine života, pod uvjetom da imaju sredstva za to. Pravo na uzdržavanje prestaje kad završe obrazovanje.

Roditelj s kojim kći, sin živi te kći, sin koji nastavlja obrazovanje imaju pravo podnijeti sudski zahtjev za naplatu uzdržavanja.

Sud određuje iznos uzdržavanja koji treba platiti punoljetnoj kćeri, punoljetnom sinu kao fiksni novčani iznos i/ili kao udio u prihodima (dohotku) obveznika uzdržavanja s obzirom na okolnosti utvrđene u članku 182. tog zakonika.

Pri utvrđivanju iznosa uzdržavanja koji plaća jedan od roditelja sud uzima u obzir sposobnost uzdržavanja drugog roditelja, njegove supruge, supruga i njegove punoljetne kćeri, punoljetnog sina.

4. Kako i tko bi trebao plaćati uzdržavanje?

U skladu s odredbama Obiteljskog zakonika pravo na uzdržavanje imaju sljedeće osobe:

1. Bračni drug koji je nesposoban za rad i treba financijsku potporu, pod uvjetom da drugi bračni drug ima sredstva za to (članak 75. Obiteljskog zakonika).

Na temelju članka 76. Obiteljskog zakonika razvodom braka ne prestaje pravo na uzdržavanje stečeno u braku.

Nakon prestanka braka osoba ima pravo na uzdržavanje ako je postala nesposobna za rad prije razvoda braka ili u roku od jedne godine od datuma prestanka braka i potrebna joj je financijska potpora, pod uvjetom da bivši suprug, bivša supruga ima sredstva za to.

Osoba ima pravo na uzdržavanje i ako postane osoba s invaliditetom više od godinu dana nakon datuma razvoda braka, ako je invaliditet posljedica nezakonitog postupanja bivšeg supruga, bivše supruge prema njoj za vrijeme braka.

Ako u trenutku razvoda braka supruzi, suprugu nedostaje najviše pet godina do zakonski utvrđene dobi za umirovljenje, imat će pravo na uzdržavanje nakon što navrší tu dob, pod uvjetom da su zajedno živjeli u braku najmanje deset godina.

Ako zbog odgoja djeteta, održavanja kućanstva, skrbi o članovima obitelji, bolesti ili bilo koje druge bitne okolnosti jedan od bračnih drugova nije mogao steći obrazovanje, zaposliti se, imati usporediv položaj, taj bračni drug ima pravo na uzdržavanje ako dođe do razvoda braka, čak i ako je sposoban za rad, pod uvjetom da mu je potrebna financijska potpora i da bivši suprug, bivša supruga ima sredstva da je pruži.

Pravo na uzdržavanje, u tom slučaju, traje tri godine od datuma razvoda braka.

Člancima 77. i 78. Obiteljskog zakonika propisuje se da uzdržavanje jednog od bračnih drugova osigurava drugi bračni drug u naravi ili u novcu, na temelju sporazuma.

Uzdržavanje na temelju sudske odluke, u pravilu, dodjeljuje jednom od bračnih drugova u novcu.

Uzdržavanje se plaća na mjesečnoj osnovi, a ako obje strane na to pristanu uzdržavanje se može platiti unaprijed.

Bračni drugovi ujedno imaju pravo sklopiti ugovor o pružanju uzdržavanja jednom od njih, u kojem mogu utvrditi uvjete, iznos i učestalost plaćanja uzdržavanja, a

on mora biti sastavljen u pisanom obliku i ovjeren kod javnog bilježnika.

Ako jedan od bračnih drugova ne ispuni svoje obveze iz ugovora o uzdržavanju, uzdržavanje se može naplatiti na temelju izvršne isprave koju izdaje javni bilježnik.

2. Trudna supruga: na temelju članka 84. Obiteljskog zakonika, uzdržavanje koje joj je dodijeljeno plaća se nakon rođenja djeteta i u tu svrhu nije potreban nikakav dodatni nalog.

Trudna supruga ima pravo na uzdržavanje bez obzira na to radi li i bez obzira na svoju financijsku situaciju, pod uvjetom da suprug ima sredstva da joj pruži financijsku potporu.

Trudna supruga, kao i supruga kojom dijete živi, imaju pravo na uzdržavanje i ako je došlo do razvoda braka.

3. Supruga ili suprug s kojim dijete živi (članci 84. i 86. Obiteljskog zakonika).

Na temelju članka 84. Obiteljskog zakonika supruga s kojom dijete živi ima pravo na uzdržavanje od supruge, oca djeteta, dok dijete ne navrší tri godine.

Ako dijete ima tjelesni ili mentalni invaliditet, supruga s kojom dijete živi ima pravo na uzdržavanje od supruge dok dijete ne navrší šest godina.

Supruga s kojom dijete živi ima pravo na uzdržavanje bez obzira na to radi li i bez obzira na svoju financijsku situaciju, pod uvjetom da suprug ima sredstva za to.

Pravo supruge na uzdržavanje ako dijete živi s njim utvrđeno je člankom 86. Obiteljskog zakonika.

Suprug s kojim dijete živi ima pravo na uzdržavanje od svoje supruge, majke djeteta, dok dijete ne navrší tri godine.

Ako dijete ima tjelesni ili mentalni invaliditet, suprug s kojim dijete živi ima pravo na uzdržavanje od svoje supruge dok dijete ne navrší šest godina.

Suprug s kojom dijete živi ima pravo na uzdržavanje bez obzira na to radi li i bez obzira na svoju financijsku situaciju, pod uvjetom da supruga ima sredstva za to.

Suprug s kojim dijete živi ima pravo na uzdržavanje i nakon razvoda braka.

4. Jedan od bračnih drugova, uključujući bračnog druga koji je sposoban raditi, ali živi s djetetom s invaliditetom kojem je potrebna stalna skrb i skrbi o njemu, pod uvjetom da drugi bračni drug ima sredstva za pružanje financijske potpore (članak 88. Obiteljskog zakonika).

Na temelju članka 88. Obiteljskog zakonika, ako jedan od bračnih drugova, uključujući onog koji je sposoban raditi, živi s djetetom s invaliditetom kojem je potrebna stalna skrb i brine o njemu, ima pravo na uzdržavanje, pod uvjetom da ima sredstva za to.

Pravo na uzdržavanje traje za vrijeme cijelog razdoblja života s djetetom s invaliditetom i skrbi za to dijete i ne ovisi o financijskoj situaciji roditelja s kojim dijete živi.

Iznos uzdržavanja bračnog druga s kojim živi dijete s invaliditetom utvrđuje se sudskom odlukom u skladu s člankom 80. stavkom 1. Obiteljskog zakona, bez obzira na uzdržavanje koje osiguravaju njegovi roditelji, punoljetna kći ili sin.

Ako su žena i muškarac koji nisu u braku dugo živjeli kao obitelj, onaj od njih koji je postao nesposoban za rad za vrijeme suživota ima pravo na uzdržavanje na temelju članka 76. Obiteljskog zakona.

5. Žena i muškarac koji nisu u braku, ako njihovo zajedničko dijete živi s bilo kojim od njih (članak 91. Obiteljskog zakonika).

Žena i muškarac koji nisu zajedno u braku imaju pravo na uzdržavanje na temelju članka 84. stavaka od 2. do 4., članka 86. i članka 88. Obiteljskog zakonika ako njihovo dijete živi s njom, njim.

6. Djeca i punoljetna djeca nesposobna za rad imaju pravo na uzdržavanje od drugih članova obitelji i srodnika ako nemaju roditelja (poglavlje 22. Obiteljskog zakonika).

Na temelju članka 181. Obiteljskog zakonika, roditelji sporazumno utvrđuju načine izvršavanja svoje obveze uzdržavanja djeteta.

Na temelju sporazuma roditelja djeteta, roditelj koji živi odvojeno od djeteta može sudjelovati u njihovu uzdržavanju u naravi ili u novcu.

Na temelju sudskog naloga uzdržavanje djeteta (alimentacija) dodjeljuje se kao udio u dohotku njegove majke, oca ili kao fiksni iznos, prema izboru roditelja ili drugog pravnog zastupnika djeteta s kojim ono živi.

Način naplate uzdržavanja utvrđuje se sudskim nalogom i može se promijeniti drugim nalogom na zahtjev primatelja uzdržavanja.

Uzdržavanje djeteta koje se prima za dijete vlasništvo je djeteta (članak 179. Obiteljskog zakonika).

Na temelju članka 265. Obiteljskog zakonika bake i djedovi uzdržavaju svoje maloljetne unuke ako nemaju roditelje ili ako im njihovi roditelji ne mogu osigurati odgovarajuće uzdržavanje, pod uvjetom da imaju sredstva za to.

Člankom 267. Obiteljskog zakonika propisuje se da punoljetna braća i sestre uzdržavaju svoju braću i sestre koji su maloljetnici ili stariji maloljetnici i kojima je potrebna financijska potpora ako potonji nemaju roditelja, supruga, suprugu ili ako im te osobe zbog valjanih razloga ne mogu osigurati odgovarajuće uzdržavanje, pod uvjetom da imaju sredstva za to.

Punoljetna braća i sestre trebaju uzdržavati drugu punoljetnu braću i sestre koji su nesposobni za rad i kojima je potrebna financijska potpora ako potonji nemaju supruga, suprugu, roditelje ili punoljetnu kćer, punoljetnog sina pod uvjetom da imaju sredstva za to.

Odgovornost očuha i maćehe za uzdržavanje pastor(a)ka utvrđena je člankom 268. Obiteljskog zakonika, kojim očuh i maćeha uzdržavaju maloljetne pastorku koji žive s njima ako oni nemaju roditelje, djedove i bake, punoljetnu braću i sestre ili ako im te osobe iz valjanih razloga ne mogu osigurati odgovarajuće uzdržavanje, pod uvjetom da imaju sredstva za to.

Sud može osloboditi maćehu ili očuha njihove odgovornosti za uzdržavanje pastor(a)ka ili je ograničiti na određeno razdoblje, posebno: ako je razdoblje suživota s njihovom majkom, ocem bilo kratko; i/ili zbog neprimjerenog ponašanja djetetova majka, oca u braku.

Na temelju članaka od 269. do 272. Obiteljskog zakonika, osobe u čijoj je obitelji dijete odraslo osiguravaju tom djetetu financijsku potporu ako to dijete nema roditelje, djedove i bake, punoljetnu braću i sestre, pod uvjetom da imaju sredstva za to.

7. Punoljetna djeca do 23 godine koja nastavljaju obrazovanje i trebaju financijsku potporu: do završetka obrazovanja (članak 199. Obiteljskog zakonika).

8. Roditelji koji su nesposobni za rad i trebaju financijsku potporu (članci 172., 202., 203. Obiteljskog zakonika).

Na temelju članaka 202. i 203. Obiteljskog zakonika punoljetna kći, punoljetni sin uzdržavaju svoje roditelje koji su nesposobni za rad i kojima je potrebna financijska potpora.

Ako su majci, ocu oduzeta roditeljska prava i nisu ponovno uspostavljena, kći, sin u odnosu na koje su ta prava oduzeta nemaju obvezu uzdržavati majku, oca.

Osim uzdržavanja, kći, sin doprinose dodatnim troškovima svojih roditelja uzrokovanih teškom bolešću ili nemoći.

Ako punoljetna kći, punoljetni sin ne skrbi za svoje roditelje koji su nesposobni za rad i nemoćni, troškovi skrbi mogu se naplatiti sudskim nalogom (članak 172. Obiteljskog zakonika).

9. Baka i djed, prabaka i pradjed koji nisu sposobni za rad, trebaju financijsku potporu i nemaju supruga, suprugu, punoljetnu kćer, punoljetnog sina ili im te osobe zbog valjanih razloga ne mogu osigurati odgovarajuće uzdržavanje (članak 266. Obiteljskog zakonika).

Punoljetni unuci, punoljetni prauunci moraju uzdržavati svoje bake i djedove, prabake i pradjedove koji nisu sposobni za rad, trebaju financijsku potporu i nemaju supruga, suprugu, punoljetnu kćer, punoljetnog sina ili im te osobe zbog valjanih razloga ne mogu osigurati odgovarajuće uzdržavanje, pod uvjetom da imaju sredstva za to.

10. Očuh/maćeha koji je nesposoban za rad i potrebna mu je financijska potpora, rodbina i druge osobe s kojima je ta osoba živjela kao član obitelji do punoljetnosti (članak 270. i članak 271. Obiteljskog zakonika).

Punoljetna pastorka, punoljetni pastorka dužan je uzdržavati svojeg očuha/maćehu koji su nesposobni za rad i trebaju financijsku potporu ako je ta osoba redovito pružala financijsku potporu svojem pastorku/pastorki najmanje pet godina, pod uvjetom da ima sredstva za to.

Obveza pastorka/pastorke u pogledu uzdržavanja očuha/maćeha nastaje ako oni nemaju supruga, suprugu, punoljetnu kćer, punoljetnog sina, braću ili sestre ili ako im te osobe zbog valjanih razloga ne mogu osigurati odgovarajuće uzdržavanje.

Ako je osoba živjela sa svojim srodnicima ili drugim osobama kao član obitelji do punoljetnosti, ta osoba mora uzdržavati te srodnike i druge osobe koje nisu sposobne za rad i s kojima je živjela najmanje pet godina, pod uvjetom da ima sredstva za to.

Ta obveza nastaje ako osoba kojoj je potrebna financijska potpora nema suprugu, supruga, punoljetnu kćer, punoljetnog sina, braću ili sestre ili ako joj te osobe zbog valjanih razloga ne mogu pružiti odgovarajuću potporu.

U postupku izvršenja služba za izvršenje prenosi naplaćeno uzdržavanje na bankovni račun ili bilo koju drugu financijsku instituciju koju je podnositelj zahtjeva naveo u pisanom zahtjevu ili ga poštom šalje na adresu podnositelja zahtjeva, pri čemu se trošak za to uračunava u troškove postupka.

Ako služba za izvršenje nema informacije potrebne za prijenos naplaćenog uzdržavanja, u pisanom obliku obavještuje podnositelja zahtjeva o potrebi da dostavi informacije o načinu prijenosa naplaćenog uzdržavanja, podatke o bankovnom računu ili o bilo kojoj drugoj financijskoj instituciji ili nebankovnom pružatelju platnih usluga za primanje uzdržavanja (ako je dostupno) (poglavlje XVI. točka 2. podtočka 7. Smjernica za upravljanje izvršenjem sudskih odluka („Instruksia z orhanizatsii prymusovoho vykonannya rishen”)).

5. Koje javno tijelo dodjeljuje uzdržavanje u Ukrajini (je li to uvijek sud)? Koju vrstu uzdržavanja dodjeljuje sud, a koju drugo javno tijelo?

Vrste uzdržavanja iz 4. pitanja „Kako i tko bi trebao plaćati uzdržavanje?” (točke od 1. do 10.) može dodijeliti sud ili se mogu utvrditi ugovorom o uzdržavanju koji su sklopile stranke i

koji mora ovjeriti javni bilježnik. Stranke tog ugovora mogu prema vlastitom nahođenju utvrditi iznos uzdržavanja, način plaćanja i učestalost.

6. Kako se izračunava iznos uzdržavanja djeteta i obiteljskog uzdržavanja? Može li se sudska odluka preispitati ako su se promijenili troškovi života ili obiteljska situacija? Ako je odgovor potvrđan, kako (npr. automatskom prilagodbom na temelju indeksacije)?

Člankom 182. Obiteljskog zakonika propisuje se da pri utvrđivanju iznosa uzdržavanja djeteta sud uzima u obzir:

1. zdravstveno i financijsko stanje djeteta
2. zdravstveno i financijsko stanje obveznika uzdržavanja djeteta
3. ima li obveznik uzdržavanja djeteta drugu djecu, supruga, suprugu, roditelje, kćer, sina koji su nesposobni za rad

3.¹ ima li obveznik uzdržavanja djeteta, na temelju vlasništva, posjedovanja i/ili upotrebe, imovinu i imovinska prava, uključujući pokretnu i nepokretnu imovinu, novac, isključiva prava na intelektualno vlasništvo, korporativna prava

3.² ima li obveznik uzdržavanja djeteta rashode koje je dokazao podnositelj zahtjeva za uzdržavanje djeteta, a koji uključuju kupnju nepokretne ili pokretne imovine čiji su troškovi deseterostruko veći od iznosa za minimalne troškove života osobe sposobne za rad, a obveznik uzdržavanja djeteta nije dokazao izvor tih sredstava i

4. druge bitne okolnosti.

Uzdržavanje djeteta utvrđuje se u iznosu koji je dostatan i primjeren za skladan razvoj djeteta.

Minimalni zajamčeni iznos uzdržavanja za jedno dijete ne smije biti manji od 50 posto iznosa za minimalne troškove života djeteta odgovarajuće dobi.

Minimalni preporučeni iznos uzdržavanja za jedno dijete jednak je iznosu za minimalne troškove života djeteta odgovarajuće dobi i sud ga može dodijeliti ako obveznik uzdržavanja djeteta ima dovoljne prihode (dohodak).

Sud nije ograničen iznosom prihoda (dohotka) obveznika uzdržavanja djeteta ako utvrdi postojanje rashoda koji premašuju njegove prihode (dohodak), a obveznik uzdržavanja djeteta ne navede izvor sredstava upotrijebljenih za pokriće tih rashoda.

Na temelju članka 183. Obiteljskog zakonika sud utvrđuje udio prihoda (dohotka) roditelja koji se isplaćuje kao uzdržavanje djeteta.

Ako se uzdržavanje djeteta naplaćuje za dvoje ili više djece, sud utvrđuje udio prihoda (dohotka) roditelja kako bi ih sve uzdržavao, koji se mora naplaćivati dok najstarije dijete ne postane punoljetno.

Ako nakon punoljetnosti najstarijeg djeteta nijedan roditelj sudu ne podnese zahtjev za utvrđivanje iznosa uzdržavanja za drugo dijete ili drugu djecu, iznos uzdržavanja djeteta izračunava se oduzimanjem razmjernog udjela za dijete koje je postalo punoljetno.

Roditelj ili drugi pravni zastupnik djeteta s kojim ono živi ima pravo sudu podnijeti zahtjev za izdavanje sudskog naloga za naplatu uzdržavanja djeteta u iznosu od jedne četvrtine prihoda (dohotka) obveznika uzdržavanja djeteta za jedno dijete, jedne trećine za dvoje djece ili polovine za troje i više djece, do najviše deset iznosa za minimalne troškove života djeteta odgovarajuće dobi za svako dijete.

Na temelju članka 184. Obiteljskog zakonika sud na zahtjev primatelja uzdržavanja djeteta utvrđuje uzdržavanje djeteta kao fiksni novčani iznos.

Iznos uzdržavanja djeteta koji je utvrdio sud ili koji su roditelji dogovorili kao fiksni novčani iznos usklađuje se svake godine indeksacijom kako je utvrđeno zakonom, osim ako se platitelj i primatelj uzdržavanja djeteta dogovore drukčije. Na zahtjev primatelja uzdržavanja djeteta sud može provesti usklađivanje indeksacijom za drugo razdoblje.

Roditelj ili drugi pravni zastupnik djeteta s kojim dijete živi ima pravo sudu podnijeti zahtjev za izdavanje sudskog naloga za naplatu uzdržavanja djeteta u iznosu od 50 % iznosa za minimalne troškove života djeteta odgovarajuće dobi.

Međutim, potrebno je napomenuti da sud kasnije može smanjiti ili povećati iznos uzdržavanja djeteta utvrđen sudskim nalogom ili koji su dogovorili roditelji, nakon zahtjeva obveznika ili primatelja uzdržavanja ako se promijenila njegova financijska situacija ili bračni

status, ako se zdravlje jednog od njih pogoršalo ili poboljšalo, te u drugim slučajevima propisanim Obiteljskim zakonikom.

O utvrđivanju iznosa drugih oblika obiteljskog uzdržavanja

Člankom 80. Obiteljskog zakonika propisuje se da se uzdržavanje dodjeljuje jednom od bračnih drugova kao udio prihoda (dohotka) drugog bračnog druga i/ili kao fiksni novčani iznos.

Sud utvrđuje iznos uzdržavanja za jednog od bračnih drugova s obzirom na mogućnosti koje njegova punoljetna kćer, punoljetni sin, roditelji imaju za njihovo uzdržavanje te s obzirom na druge bitne okolnosti.

Sud može naknadno izmijeniti iznos uzdržavanja koji je odredio na zahtjev obveznika ili primatelja uzdržavanja ako se promijenila njegova financijska situacija i/ili bračni status.

Člankom 205. Obiteljskog zakonika predviđa se da sud utvrđuje iznos uzdržavanja za roditelje kao fiksni novčani iznos i/ili kao udio prihoda (dohotka) s obzirom na financijsku situaciju i bračni status stranaka.

Pri utvrđivanju iznosa uzdržavanja i dodatnih troškova sud razmatra mogu li uzdržavanje osigurati druga djeca protiv kojih nije podnesen zahtjev za uzdržavanje, supruga, suprug i njihovi roditelji.

U iznimnim slučajevima, ako su roditelj ili roditelji teško bolesni ili imaju invaliditet, a dijete ima dovoljno dohotka (prihoda), sud može odlučiti da će od njih, u obliku paušalnog iznosa ili u obrocima u određenom razdoblju, naplatiti troškove liječenja i skrbi.

Na temelju članka 272. Obiteljskog zakonika iznos uzdržavanja koji se naplaćuje od drugih članova obitelji i srodnika za djecu i punoljetne osobe koje nisu radno sposobne i kojima je potrebna financijska potpora utvrđuje se kao udio prihoda (dohotka) ili kao fiksni novčani iznos.

Pri utvrđivanju iznosa uzdržavanja sud uzima u obzir financijsku situaciju i bračni status obveznika i primatelja uzdržavanja.

Ako zahtjev nije podnesen protiv svih obveznika, nego samo protiv nekih od njih, iznos uzdržavanja utvrđuje se s obzirom na obvezu svih obveznika uzdržavanja. Ukupni iznos uzdržavanja djeteta koji treba naplatiti za jedno dijete mora u svakom slučaju biti dostatan i primjeren kako bi se omogućio skladan razvoj djeteta i ne smije biti manji od 50 % iznosa za minimalne životne troškove djeteta odgovarajuće dobi.

Minimalni preporučeni ukupni iznos uzdržavanja za jedno dijete koji se naplaćuje od drugih članova obitelji i srodnika jednak je iznosu za minimalne troškove života djeteta odgovarajuće dobi i sud ga može dodijeliti ako obveznik uzdržavanja ima dostatne prihode (dohodak).

Ako se financijska situacija ili bračni status obveznika uzdržavanja ili uzdržavane osobe promijeni, sud može na zahtjev bilo koje stranke izmijeniti iznos uzdržavanja ili osloboditi tu osobu od obveze plaćanja uzdržavanja.

Ako postoje druge bitne okolnosti, sud može osloboditi osobe navedene u člancima od 267. do 271. Obiteljskog zakonika od obveze plaćanja uzdržavanja.

Na temelju članka 192. Obiteljskog zakonika, sud može smanjiti ili povećati iznos uzdržavanja djeteta utvrđen sudskim nalogom ili koji su dogovorili roditelji, nakon zahtjeva obveznika ili primatelja uzdržavanja ako se promijenila njihova financijska situacija ili bračni status, ako se zdravlje jednog od njih pogoršalo ili poboljšalo, te u drugim slučajevima propisanim Obiteljskim zakonikom.

Člankom 71. stavkom 1. ukrajinskog Zakona o postupku izvršenja („Pro vykonavche provadzhennia”) predviđa da je postupak za naplatu uzdržavanja utvrđen zakonom. Služba za izvršenje naplaćuje od dužnika iznos uzdržavanja utvrđen izvršnom ispravom, ali ne manji od iznosa za minimalne troškove života utvrđenog Obiteljskim zakonikom.

Služba za izvršenje provodi usklađivanje indeksacijom iznosa uzdržavanja utvrđenog kao fiksni novčani iznos u skladu s postupkom koji je utvrdio Kabinet ministara Ukrajine, osim ako je drukčije predviđeno izvršnom ispravom ili ugovorom o uzdržavanju djeteta između roditelja.

Usklađivanje iznosa uzdržavanja indeksacijom provodi se jednom godišnje, počevši od druge godine nakon što je utvrđen.

Ako sam tužitelj izvršivu ispravu pošalje izravno poduzeću, instituciji, organizaciji, pojedinačnom poduzetniku ili fizičkoj osobi navedenoj u članku 7. stavku 1. Obiteljskog zakonika, iznos uzdržavanja utvrđen kao fiksni novčani iznos usklađuje se indeksacijom u skladu s ukrajinskim Zakonom „o usklađivanju novčanih dohodaka stanovništva indeksacijom” („Pro indeksatsiiu hroshovykh dokhodiv naselennia”), osim ako je u izvršnoj ispravi ili ugovoru o uzdržavanju djeteta između roditelja predviđeno drukčije.

7. U presudama ukrajinskih sudova iznos uzdržavanja često je jedna četvrtina plaće ili dio iznosa za minimalne troškove života.

(a) Kako dobiti informacije o iznosu za minimalne troškove života? (Postoji li službena stranica, mogu li se takve informacije dobiti preko središnjeg tijela Ukrajine? Ako je odgovor potvrđan, na temelju čega itd.?)

Člankom 40. stavkom 1. točkom 9. ukrajinskog Zakonika o proračunu („Biudzhetny kodeks Ukrainy”) propisuje se da se Zakonom o državnom proračunu Ukrajine („Zakon pro Derzhavny biudzhet Ukrainy”) posebno utvrđuje iznos za minimalne troškove života za odgovarajuće proračunsko razdoblje izračunan po mjesecu po osobi i izračunan zasebno za glavne socijalne i demografske skupine stanovništva te opseg u kojem je osiguran iznos za minimalne troškove života za odgovarajuće proračunsko razdoblje.

Člankom 41. stavkom 2. točkom 4. Zakonika predviđa se da se do stupanja na snagu Zakona o državnom proračunu za tekuće razdoblje socijalni standardi i socijalna jamstva, uključujući iznos za minimalne troškove života, opseg u kojem se osigurava, minimalna plaća, doplatci, naknade i jamstva stanovništvu za tekuće proračunsko razdoblje primjenjuju u istim iznosima i pod istim uvjetima koji su bili na snazi u prosincu prethodnog proračunskog razdoblja.

Na temelju članka 4. stavka 3. ukrajinskog Zakona o iznosu za minimalne troškove života („Pro prozhytkovy minimum”), iznos za minimalne troškove života po osobi i zasebno za osobe koje pripadaju glavnim društvenim i demografskim skupinama stanovništva svake godine odobrava Vrhovna rada donošenjem Zakona o državnom proračunu Ukrajine za relevantnu godinu.

Informacije o iznosu za minimalne troškove života dostupne su u Zakonu o državnom proračunu Ukrajine za relevantnu godinu na internetskim stranicama Vrhovne rade <https://www.rada.gov.ua/> u odjeljku „Zakonodavstvo”.

Ako je potrebno, tijelo podnositelj zahtjeva može zatražiti od Ministarstva pravosuđa Ukrajine da dostavi informacije o minimalnom iznosu za životne troškove.

Na temelju članka 6. točke (g) Konvencije o međunarodnom namirenju uzdržavanja djeteta i drugim oblicima obiteljskog uzdržavanja iz 2007. središnja tijela olakšavaju dobivanje isprava ili drugih dokaza koji su potrebni za razmatranje zahtjeva i navedeni su u članku 10. Konvencije.

Stoga, kad Ministarstvo pravosuđa Ukrajine primi zahtjev središnjeg tijela strane države, dostavlja mu informacije o iznosu za minimalne troškove života za djecu odgovarajućih dobnih skupina.

(b) Kako dobiti službene informacije o mjesečnoj plaći dužnika? Olakšava li središnje tijelo Ukrajine dobivanje takvih informacija?

U okviru postupka izvršenja služba za izvršenje prima službene informacije o mjesečnoj plaći dužnika podnošenjem upita, zahtjeva ili drugih vrsta postupovnih dokumenata kako je predviđeno ukrajinskim Zakonom o „postupku izvršenja” i drugim propisima.

Konvencijom iz 2007. o međunarodnoj naplati tražbina za uzdržavanje djece i drugim oblicima obiteljskog uzdržavanja predviđeno je da središnja tijela pomažu u dobivanju korisnih informacija o prihodu te, ako je potrebno, drugim financijskim okolnostima dužnika i vjerovnika, uključujući mjesto na kojem se nalazi imovina.

Međutim, takve se informacije mogu pružiti samo na temelju pisanog zahtjeva. Kad Ministarstvo pravosuđa Ukrajine zaprimi zahtjev za informacije o prihodu osobe, organizira izvršenje u Ukrajini u svojstvu središnjeg tijela.

8. Je li moguće dobiti službenu potvrdu o iznosu tekućeg mjesečnog uzdržavanja djeteta i/ili zaostalih plaćanja? Ako je odgovor potvrđan, tko može zatražiti takvu potvrdu: samo vjerovnik/dužnik ili i strano tijelo? Tko je ovlašten za izdavanje takvih potvrda i može li središnje tijelo Ukrajine olakšati njihovo pribavljanje?

Na temelju članka 71. stavka 4. ukrajinskog Zakona o postupku izvršenja, služba za izvršenje mora mjesečno izračunavati iznos zaostalih plaćanja uzdržavanja i indeksacijom uskladiti iznos uzdržavanja u skladu sa stavkom 1. tog članka.

Služba za izvršenje mora obavijestiti vjerovnika i dužnika o zaostalim obvezama u sljedećim slučajevima:

1. ako je vjerovnik dostavio izvršnu ispravu
2. ako je vjerovnik ili dužnik podnio zahtjev
3. ako je rješenje poslano poduzeću, instituciji, organizaciji, pojedinačnom poduzetniku ili fizičkoj osobi koja dužniku isplaćuje plaću, mirovinu, stipendiju ili druge vrste naknada
4. ako je izvršna isprava poslana drugoj državnoj službi za izvršenje na temelju opsega njezine nadležnosti
5. postupak izvršenja je završen.

Stavkom 13. tog članka Zakona propisuje se da na zahtjev vjerovnika državna služba za izvršenje ili privatni izvršitelj izdaju potvrdu o zaostalim plaćanjima uzdržavanja u roku od tri radna dana u okolnostima utvrđenima zakonom.

Potvrda o zaostalim plaćanjima uzdržavanja valjana je mjesec dana od datuma njezina izdavanja.

Ministarstvo pravosuđa Ukrajine treba utvrditi format potvrde.

Na temelju poglavlja XVI. točke 7. Smjernica za upravljanje izvršenjem sudskih odluka, ako državna služba za izvršenje ili privatni izvršitelj zaprimi zahtjev vjerovnika za izdavanje potvrde o zaostalim plaćanjima uzdržavanja, u roku od tri radna dana mora izdati potvrdu o zaostalim plaćanjima uzdržavanja ovjerenu službenim pečatom državne službe za izvršenje ili privatnog izvršitelja.

Za izdavanje potvrde služba za izvršenje izračunava iznos zaostalih plaćanja uzdržavanja od datuma dostave izvršne isprave. Ako je ukupni iznos zaostalih plaćanja uzdržavanje od dana dostave izvršne isprave do njezina izvršenja manji od iznosa odgovarajućih plaćanja za tri mjeseca, državna služba za izvršenje ili privatni izvršitelj u pisanom obliku obavješćuje vjerovnika o odbijanju izdavanja potvrde i dostavlja mu izračun zaostataka.

9. U slučajevima dodjele uzdržavanja mogu biti potrebne službene informacije o roditeljima djeteta. Može li na temelju članka 6. stavka 2. točke (g) Haške konvencije iz 2007. o međunarodnoj naplati tražbina za uzdržavanje djece i drugim oblicima obiteljskog uzdržavanja središnje tijelo Ukrajine olakšati dobivanje isprava u tim slučajevima?

Informacije o mjestu registracije osobe na državnom području Ukrajine mogu se dostaviti nakon primitka zahtjeva na temelju Haške konvencije iz 2007. o međunarodnoj naplati tražbina za uzdržavanje djece i drugih oblika obiteljskog uzdržavanja. Sve ostale informacije, primjerice, o dohotku, financijskim okolnostima, imovini, i/ili bračnom statusu fizičke osobe, mogu se dobiti samo na temelju sudskog naloga izdanog u skladu s međunarodnim ugovorom, posebno Konvencijom o izvođenju dokaza u inozemstvu u građanskim i trgovačkim stvarima iz 1970.

10. Kako utvrditi adresu obveznika plaćanja uzdržavanja (dužnika)? Može li središnje tijelo Ukrajine drugim središnjim tijelima dostaviti adresu dužnika na zahtjev za poduzimanje odgovarajućih posebnih mjera na temelju članka 7. Haške konvencije iz 2007.? Koliko je obično potrebno da se dobije odgovor na zahtjev za poduzimanje odgovarajućih posebnih mjera (npr. ima li središnje tijelo izravan pristup takvim podacima ili treba zatražiti te informacije od posebnog registra itd., za što je potrebno vrijeme)?

Člankom 4. ukrajinskog Zakona o postupku izvršenja utvrđeni su obvezni zahtjevi u pogledu izvršne isprave.

U skladu s tim člankom stavkom 1. točkom 3. Zakona, izvršna isprava obuhvaća: puno ime (za pravne osobe) ili prezime, ime i patronim, ako je primjenjivo (za fizičke osobe) vjerovnika i dužnika, njihovu adresu sjedišta (za pravne osobe) ili adresu/mjesto boravišta (za fizičke osobe), datum rođenja dužnika (za fizičke osobe).

Na temelju članka 19. tog zakona stranke u relevantnim okolnostima odmah, a najkasnije sljedećeg radnog dana, u pisanom obliku obavješćuju službu za izvršenje ako je dužnik samostalno, u cijelosti ili djelomično, izvršio sudske odluke; ako postoje okolnosti koje dovode do obvezne obustave izvršenja; ako je odobrena odgoda ili je utvrđen plan obročnih plaćanja; ako su način i postupak izvršenja sudske odluke izmijenjeni; ako su se mjesto prebivališta ili boravišta (uključujući njihovu prijavu) ili adresa sjedišta promijenili i ako je dužnik (fizička osoba) promijenio svoje mjesto rada.

Člankom 18. stavkom 3. podstavkom 3. tog zakona predviđa se da, kako bi se zaštitili interesi vjerovnika u postupku izvršenja, služba za izvršenje ima pravo besplatno dobiti pojašnjenja, izjave i druge vrste informacija, uključujući povjerljive informacije, od državnih tijela, poduzeća i organizacija bez obzira na njihovo vlasništvo, kao i od službenika, stranaka i drugih sudionika u postupku.

Osim toga, na temelju stavka 5. tog članka Zakona, u okviru izvršenja sudske odluke služba za izvršenje ima pravo izravno pristupiti informacijama, uključujući povjerljive informacije, u javnim bazama podataka i registrima, uključujući one u elektroničkom obliku, koje se odnose na dužnike, njihovu imovinu, dohodak i financijska sredstva.

Na temelju članka 36. stavka 1. tog zakona, ako nema informacija o mjestu boravišta ili privremenog boravišta dužnika koji je fizička osoba ili djeteta, u slučaju izvršne isprave za odvođenje djeteta, služba za izvršenje traži od suda da izda nalog za pretragu dužnika ili djeteta.

Ako Ministarstvo pravosuđa Ukrajine zaprimi zahtjev središnjeg tijela strane države za utvrđivanje adrese osobe na državnom području Ukrajine u skladu s ciljevima Konvencije o međunarodnoj naplati tražbina za uzdržavanje djece i drugih oblika obiteljskog uzdržavanja iz 2007., Ministarstvo poduzima odgovarajuće mjere.

Konkretno, središnje tijelo šalje zahtjev ukrajinskoj Državnoj migracijskoj službi Ukrajine ili tijelima za registraciju jer samo nema pristup registru. Razmatranje takvih zahtjeva traje od jednog do dva mjeseca (poglavlje I. točka 8. podtočka 2. podpodtočka 2. Smjernica za provedbu u Ukrajini Konvencije o međunarodnoj naplati tražbina za uzdržavanje djece i drugih oblika obiteljskog uzdržavanja, rješenje Ministarstva pravosuđa Ukrajine od 15. rujna 2017. br. 2904/5 („Instruktsia pro vykonannia v Ukraini Konventsii pro mizhnarodne stiagnennia alimentiv na ditei ta inshykh vydiv simeinoho utrymannia vid 15.09.2017 № 2904/5”).

Zahtjev mora sadržavati prezime, ime i patronim osobe, datum rođenja i, ako je moguće, mjesto rođenja te posljednje poznato mjesto boravišta.

Osim toga, u skladu s člankom 11. ukrajinskog Zakona o informacijama („Pro informatsiu”), nije dopušteno prikupljati, pohranjivati, upotrebljavati ili širiti povjerljive informacije o osobi bez njezine privole, osim u zakonom određenim slučajevima i samo u interesu nacionalne sigurnosti, gospodarske dobrobiti i zaštite ljudskih prava. Povjerljive informacije o fizičkoj osobi uključuju, među ostalim, podatke o njezinoj etničkoj pripadnosti, obrazovanju, bračnom stanju, vjeri, zdravlju, kao i njezinu adresu te datum i mjesto rođenja.

U zahtjevu se stoga mora navesti svrha za koju se traže te informacije.

11. Ako obveznik uzdržavanja (dužnik) ne plaća uzdržavanje dobrovoljno, koje se mjere mogu poduzeti kako bi ga se prisilio na plaćanje uzdržavanja?

Postupak za naplatu uzdržavanja utvrđen je člankom 71. Zakona o postupku izvršenja.

Ako ukupni iznos zaostalih plaćanja uzdržavanja premašuje iznos dugovanja za tri mjeseca, naplata se može izvršiti iz imovine dužnika.

Naplata izvršenjem plaće ne sprječava naplatu izvršenjem imovine dužnika ako je ukupni iznos zaostalih plaćanja veći od iznosa dospjelih plaćanja za tri mjeseca.

Ako je ukupan iznos zaostalih plaćanja uzdržavanja veći od iznosa odgovarajućih dospjelih plaćanja za četiri mjeseca, državna služba za izvršenje donosi obrazložene odluke o:

1. zabrani putovanja izvan Ukrajine dužniku do podmirenja zaostalih plaćanja uzdržavanja u potpunosti

2. oduzimanju vozačke dozvole dužniku do podmirenja zaostalih plaćanja uzdržavanja u potpunosti

3. oduzimanju dozvole za korištenje lovačkog, pneumatskog i onesposobljenog vatrenog oružja ili uređaja za ispaljivanje patrona iz kućne radinosti opremljenih gumenim ili sličnim nesmrtonosnim projektilima dužniku do podmirenja zaostalih plaćanja uzdržavanja u potpunosti

4. oduzimanja dozvole za lov dužniku do podmirenja zaostalih plaćanja uzdržavanja u potpunosti. Ako se uzdržavanje djeteta isplaćuje za dijete s invaliditetom, teškim perinatalnim ozljedama živčanog sustava, teškim urođenim poremećajima, rijetkom ili neklasificiranom bolesti, onkološkim ili onkohematološkim bolestima, cerebralnom paralizom, teškim mentalnim poremećajima, dijabetesom tipa I (ovisan o inzulinu), akutnim ili kroničnim bolestima bubrega IV. stupnja ili dijete s teškim ozljedama kojem je potrebna transplantacija organa, palijativna skrb, državna služba za izvršenje donosi prethodno navedene odluke kad iznos zaostalih plaćanja uzdržavanja premašuje iznos dospjelih plaćanja za tri mjeseca.

Treba napomenuti da su, na temelju poglavlja XIII. članka 10.² stavka 21. „Konačne i prijelazne odredbe” Zakona o postupku izvršenja, rješenja koja je donijela državna služba za izvršenje o oduzimanju dozvole za korištenje lovačkog, pneumatskog i onesposobljenog vatrenog oružja i uređaja za ispaljivanje patrona iz kućne radinosti opremljenih gumenim ili sličnim nesmrtonosnim projektilima dužniku suspendirana dok izvanredno stanje na državnom području Ukrajine ne prestane ili bude stavljeno izvan snage.

Ako ukupni iznos zaostalih plaćanja uzdržavanja premašuje iznos odgovarajućih dospjelih plaćanja za godinu dana, služba za izvršenje donosi odluku o novčanoj kazni dužniku u iznosu od 20 posto iznosa zaostalih plaćanja uzdržavanja.

Ako ukupni iznos zaostalih plaćanja uzdržavanja premašuje iznos odgovarajućih dospjelih plaćanja za dvije godine, služba za izvršenje donosi odluku o novčanoj kazni dužniku u iznosu od 30 posto iznosa zaostalih plaćanja uzdržavanja.

Ako ukupni iznos zaostalih plaćanja uzdržavanja premašuje iznos odgovarajućih dospjelih plaćanja za tri godine, služba za izvršenje donosi odluku o novčanoj kazni dužniku u iznosu od 50 posto iznosa zaostalih plaćanja uzdržavanja.

Ako iznos zaostalih plaćanja uzdržavanja dužnika u budućnosti bude veći od ukupnog iznosa odgovarajućih dospjelih plaćanja za godinu dana, služba za izvršenje donosi odluku o iznosu novčane kazne kako je utvrđeno točkom 1. tog stavka. Iznosi novčanih kazni utvrđeni u tom stavku naplaćuju se od dužnika u skladu s postupkom utvrđenim tim zakonom i prenose se vjerovniku (članak 71. stavak 14. Zakona o postupku izvršenja).

Osim toga, člankom 183.¹ ukrajinskog Prekršajnog zakonika („Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia”) utvrđuje se upravna odgovornost za neplaćanje uzdržavanja.

Stoga, ako radnje dužnika čine prekršaj na temelju članka 183.¹ ukrajinskog Prekršajnog zakona, služba za izvršenje sastavlja zapisnik o prekršaju i podnosi ga sudu koji je nadležan za adresu sjedišta državne službe za izvršenje. Člankom 164. ukrajinskog Kaznenog zakonika („Kryminalny kodeks Ukrainy”) propisuje se kaznena odgovornost za izbjegavanje plaćanja

uzdržavanja djeteta. U članku 477. stavku 1. ukrajinskog Zakonika o kaznenom postupku privatni kazneni progon definira se kao kazneni postupak koji pokreće istražitelj ili tužitelj samo na temelju zahtjeva žrtve koji se odnose na kaznena djela utvrđena, među ostalim, u članku 164. stavku 1. Kaznenog zakonika. Stoga vjerovnik ima pravo tijelima kaznenog progona podnijeti prijavu u vezi s kaznenim djelom utvrđenim navedenim člankom Kaznenog zakonika.

12. Možete li ukratko opisati sva ograničenja izvršenja, uključujući zakonska pravila o zaštiti dužnika i zastaru u ukrajinskom sustavu izvršenja?

U člancima 34. i 35. Zakona o postupku izvršenja utvrđeni su razlozi i rokovi za suspenziju mjera izvršenja u okviru postupka izvršenja.

Odredbama članka 48. ovog zakona zabranjuje se izvršenje i zapljena sredstava na jedinstvenom bankovnom računu otvorenom u skladu s postupkom iz članka 35.¹ ukrajinskog Poreznog zakonika („Podatkovy kodeks Ukrainy”), o tekućim bankovnim računima s posebnim režimom upotrebe otvorenim na temelju članka 8. stavka 2. točke 1. ukrajinskog Zakona o naknadi štete i uništenju određenih kategorija nekretnina zbog sukoba, terorističkih djela, sabotaze uzrokovanih oružanom agresijom Ruske Federacije na Ukrajinu i državnom registru imovine oštećene i uništene zbog sukoba, terorističkih djela, sabotaze uzrokovanih oružanom agresijom Ruske Federacije na Ukrajinu („Pro kompensatsiu za poshkodzhene ta znyshchene vnaslidok boiovykh dii maino [...]”), ili na dužnikova sredstva na drugim bankovnim računima čija su zapljena i/ili izvršenje zabranjeni zakonom. Osim toga, na temelju članka 48. stavka 7. tog zakona, ako iznos koji treba naplatiti u okviru postupka izvršenja ne premašuje 20 minimalnih plaća, ne smije se izvršiti jedina nekretnina u kojoj stanuje dužnik i zemljište na kojem se nalazi ta nekretnina. U tom slučaju služba za izvršenje poduzima mjere za izvršenje odluke na štetu drugih vrsta imovine dužnika.

Osim toga, člankom 73. Zakona o postupku izvršenja navodi se popis sredstava koja ne podliježu izvršenju:

1. Ne smiju se izvršiti sljedeća plaćanja:
 1. otpremnine isplaćene ako je radnik otpušten
 2. naknada zaposleniku za troškove nastale zbog premještanja, radnog zadatka u drugom području ili poslovnog putovanja
 3. naknade za rad na terenu, druga sredstava isplaćena umjesto dnevnica i naknada za smještaj
 4. materijalna pomoć osobama lišenim prava na naknadu za nezaposlenost
 5. rodiljna naknada
 6. jednokratna potpora za rođenje djeteta
 7. posvojiteljska naknada
 8. dječji doplatak
 9. dječji doplatak za samohrane majke
 10. doplatak za skrbnike troje ili više djece mlađe od 16 godina, doplatak za njegovatelje djeteta s invaliditetom, doplatak za privremenu nesposobnost za rad za skrbnike bolesnog djeteta i drugi dječji doplaci za djecu predviđeni zakonom
 11. naknada za medicinsko liječenje
 12. naknada za pogrebne troškove
 13. mjesečna financijsku pomoć povezana s ograničenom potrošnjom hrane proizvedene lokalno i na privatnim poljoprivrednim gospodarstvima za građane koji borave na području izloženom radioaktivnoj kontaminaciji
 14. subvencije za ručak te vaučeri za rehabilitaciju i odmor iz fonda za potrošnju.
2. Ne smiju se izvršiti ni sljedeća plaćanja:
 1. neoporezivi iznos materijalne pomoći
 2. novčana naknada za izdanu uniformu i opskrbu u naravi
 3. otpremnina u slučaju otpusta iz vojne službe, policijske službe i Državne službe za izvršavanje kaznenih sankcija Ukrajine (ostavke na takve dužnosti), kao i novčana potpora koja nije trajne prirode i u drugim slučajevima predviđenima zakonom

4. paušalna finansijska pomoć u slučaju smrti, invaliditeta ili djelomične nesposobnosti za rad bez dodijeljene kategorije invaliditeta za vojno osoblje, ročnike i pričuvnike pozvane na vojne (ili testne) vježbe i posebne vježbe ili na služenje u pričuvnom sastavu

5. novčana pomoć povezana s besplatnim protezama (ortoze) koje se osiguravaju sudioniku protuterorističke operacije, sudioniku mjera nacionalne sigurnosti, obrane, otpora i odvrćanja od oružane agresije Ruske Federacije u regijama Donjeck i Luhansk koji su izgubili funkcije udova, ili humanitarna pomoć koju su te osobe primile, bez obzira na njezinu veličinu i izvor.

13. Mogu li javne ili privatne organizacije unaprijed, u potpunosti ili djelomično, umjesto dužnika koji se nalazi u Ukrajini isplatiti uzdržavanje?

Mjerodavnim zakonodavstvom Ukrajine ne predviđa se mogućnost da javne ili privatne organizacije unaprijed isplate uzdržavanje, u potpunosti ili djelomično, umjesto dužnika koji su u Ukrajini.

14. Postoje li dodatni troškovi povezani s podnošenjem zahtjeva sudu ili s postupkom izvršenja? Ako jesu, koliki mogu biti? Ako su finansijska sredstva nedostatna, je li moguće dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova sudskog postupka ili troškova postupka izvršenja?

U ukrajinskom zakonodavstvu nije predviđeno da vjerovnik plaća ikakve troškove za dostavu izvršne isprave za izvršenje naplate uzdržavanja.

Međutim, na temelju članka 43. Zakona o postupku izvršenja, služba za izvršenje može snositi troškove povrh onih koje je utvrdilo Ministarstvo pravosuđa Ukrajine kako bi zajamčila provedbu postupka izvršenja, pod uvjetom da vjerovnik plati obvezni predujam.

Nakon završetka postupka izvršenja ili vraćanja izvršne isprave vjerovniku, vjerovnik dobiva povrat predujma, osim ako je zakonom predviđeno drukčije.

Pri podnošenju zahtjeva Ministarstvu pravosuđa Ukrajine na temelju Konvencije iz 2007. o međunarodnoj naplati tražbina za uzdržavanje djece i drugih vrsta obiteljskog uzdržavanja, podnositelj zahtjeva mora priložiti informacije o svojem finansijskom stanju.

Ministarstvo pravosuđa obrađuje zahtjeve i prosljeđuje ih preko Koordinacijskog centra za besplatnu pravnu pomoć („Koordinatsiyny tsentr z nadannia bezoplatnoi pravnychoi dopomohy”), regionalnim centrima za besplatnu sekundarnu pravnu pomoć.

U skladu s Haškom konvencijom iz 2007. za razmatranje zahtjeva ne naplaćuju se sudski troškovi, osim za zahtjeve za utvrđivanje očinstva.

Za zahtjeve za utvrđivanje očinstva plaća se sudska pristojba u iznosu od 0,4 iznosa za minimalne troškove života za osobe koje su sposobne za rad (članak 4. stavak 2. točka 2. podtočka 3. ukrajinskog Zakona o sudskim pristojbama („Pro sudovy zbir”).